

هدایت تحصیلی چیست؟

عوامل مؤثر بر انتخاب رشته کدامند؟

یکی از اهداف و وظایف مهم آموزش و پرورش ایجاد زمینه برای رشد همه جانبه ی فرد و تربیت انسان های سالم، کارآمد و مسئول برای ایفای نقش در زندگی فردی و اجتماعی است. در این راستا، مولفه ها و عناصر مختلفی تاثیر گذار هستند و برنامه ریزی ها و فعالیت های مختلفی نیز در این عرصه ضروری است.

هدف های آموزش و پرورش زمانی متحقق خواهد شد که برنامه ها و محتوای دروس بر اساس نیازها، توان ها، رغبت ها و محدودیت های دانش آموزان تهیه و تدوین شوند. به بیان دیگر، برنامه ریز و مشاور باید بداند که چه "موضوعی" را با چه "شیوه ای" و برای چه "سنی" تهیه و تنظیم کند. این مساله نیاز به راهنمایی و هدایت تحصیلی دارد.

راهنمایی تحصیلی چیست؟

به طور کلی منظور از راهنمایی تحصیلی کمک کردن به دانش آموزان در انتخاب درس یا رشته های تحصیلی، آگاهی از مقررات مدرسه، آگاهی از مقررات امتحانی، بر طرف کردن مشکلات درسی و خلاصه هر مسئله و مشکلی است که ممکن است در کلاس درس و یا مدرسه برای دانش آموزان رخ دهد.

غرض از راهنمایی و هدایت تحصیلی در دوره متوسطه ، هدایت دانش آموزان به مناسب ترین شاخه یا رشته تحصیلی بر اساس استعداد و علاقه آنان و به تناسب امکانات و نیازهای کشور است.

هر انسانی دارای دو گونه استعداد است:

استعداد عام

و

استعداد خاص.

هدف آموزش و پرورش اجباری (عمومی) تلاش برای شکوفایی استعدادهای عام افراد است، اما هدف آموزش متوسطه تقویت جنبه های بدیع و متفاوت افراد و شکوفایی استعداد های خاص آن هاست.

عوامل مؤثر بر انتخاب رشته:

انتخاب رشته یکی از مهمترین انتخاب های هر فرد در پایان متوسطه اول (سال نهم) و همچنین پس از پایان تحصیلات متوسطه دوم می باشد. همه ی افرادی که متقاضی ورود به آموزش عالی هستند فرآیند انتخاب رشته را تجربه کرده اند.

این انتخاب به دلیل اهمیتی که در تعیین سرنوشت افراد بازی می کند تحت تاثیر عوامل مختلفی قرار دارد که به دو دسته " بیرونی " و " درونی " تقسیم می شوند.

این عوامل که کنترل برخی از آن ها تا حدودی از اختیار فرد خارج است به صورت مستقیم و غیر مستقیم انتخاب او را تحت تاثیر قرار می دهند. این اثر گذاری در مورد بعضی عوامل طولانی و در پاره ای دیگر کوتاه و آنی است.

شناخت این عوامل می تواند ما را در انتخاب بهتر یاری دهد:

الف) عوامل بیرونی:

به صورت کلی می توان عوامل بیرونی مهم و تاثیر گذار بر انتخاب رشته ی تحصیلی داوطلبان را در موارد زیر خلاصه کرد:

1- خانواده ؛

2- محیط آموزشی ؛

3- افراد اثر گذار در زندگی فرد ؛

4- گروه های همسالان ؛

5- رسانه ها و وسایل ارتباط جمعی ؛

6- پیشرفت علوم و تکنولوژی ؛

7- زمینه های اقتصادی ، فرهنگی و اجتماعی

8- روش ورود به آموزش عالی ؛

9- ظرفیت پذیرش ؛

10- بازار کار

ب) عوامل درونی:

کنترل عواملی که از محیط پیرامون بر انتخاب ها و رفتارها ی ما اثر می گذارند کمی دشوار است و افراد گاهی اوقات نمی توانند اثرات آن ها را پیش بینی کنند. در مورد عواملی که به فرد باز می گردد تا حدودی چنین شرایطی صدق می کند (مانند هوش). اما گاهی میزان تغییرپذیری آن ها در اراده فرد (مانند توانایی ها) قرار دارد.

عوامل درونی تاثیرگذار بر انتخاب رشته شامل موارد زیر است:

هوش و استعداد؛

علاقه و رغبت ؛

ارزش ها و نگرش ها ؛

اعتقادات ؛

جنس ؛

توانایی و مهارت ؛

ویژگیهای شخصیتی ؛

اهداف و انگیزه های فردی ؛

تجربیات دانش آموز ؛

خودباوری و استقلال.

بنابراین به طور خلاصه عوامل موثر در انتخاب رشته تحصیلی و شغل عبارت است از:

1-عوامل فردی (استعداد و توانایی ذهنی،علاقه و رغبت ، شرایط بدنی ،جنسیت، ویژگی های شخصیتی ،معلومات و مهارت)

2-عوامل محیطی (خانواده، شرایط اجتماعی، اقتصادی ، اقلیمی)

سه گام اساسی در انتخاب رشته تحصیلی – شغلی:

گام اول:

- تعیین هدف های تحصیلی شغلی :

- که پیش نیاز شناخت خود و ابعاد آن است شامل:

- 1- استعداد و مهارت ها؛ 2-علائق؛ 3- ویژگی های شخصیتی؛ 4- ارزش ها؛ 5- امکانات و محدودیت های خود

گام دوم:

- شناسایی راههای رسیدن به هدفهای تحصیلی:

–شغلی که،پیش نیاز شناخت فرصت ها و امکانات تحصیلی شغلی موجود در جامعه و مقایسه آنها با یکدیگر از ابعاد مختلف شامل:

شناسایی شاخه ها ، زمینه ها و رشته های تحصیلی مرتبط با شاخه ها

آشنایی با اهداف شاخه های تحصیلی

آشنایی با ضوابط ورود به هر یک از شاخه ها و رشته ها

آشنایی با نحوه ادامه تحصیل در هر یک از شاخه ها

شناخت رشته های دانشگاهی مرتبط با رشته های دبیرستانی

شناخت و آشنایی با مشاغل مرتبط با رشته های دبیرستانی و دانشگاهی

چشم انداز آینده رشته ها –توجه به بازار کار ، نیازهای جامعه و رابطه بین عرضه و تقاضا

آشنایی با مسئولیت ها و وظایف مشاغل مختلف و توانائی های ضروری و مورد نیاز مشاغل و رشته های مختلف

آشنایی با نقش شغل در زندگی فردی و اجتماعی

گام سوم :

- تصمیم گیری و انتخاب رشته تحصیلی شغلی:

تعیین شاخه و رشته های تحصیلی در دوره متوسطه دوم

واحد مشاوره

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

